

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

PSIHOLOGIJA

DRŽAVNA MATURA

šk. god. 2022./2023.

PSI.55.HR.R.K1.20

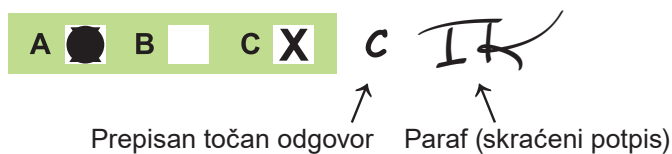

53687

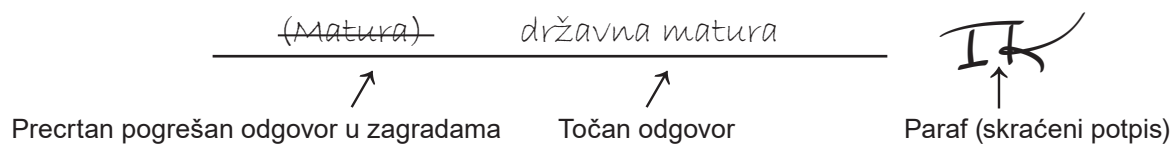
Način označavanja odgovora na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka u ispitnoj knjižici:

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **90** minuta.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj neće bodovati.

Pišite čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova.

Na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazan je način označavanja odgovora i načini ispravljanja pogrešaka. Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti paraf (isključivo skraćeni potpis, a ne puno ime i prezime).

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Kada riješite zadatke, provjerite odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 20 stranica, od toga 1 praznu.

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Točan odgovor donosi jedan bod.

1. Koji od navedenih psihičkih procesa pripada skupini kognitivnih procesa?

- A. strah
- B. ljubomora
- C. rasuđivanje
- D. anksioznost

(1 bod)

2. Koje se od navedenih dostignuća odnosi na neznanstveno razdoblje psihologije?

- A. H. Ebbinghaus utvrđuje krivulju zaboravljanja.
- B. W. Köhler utvrđuje učenje uvidom kod čimpanza.
- C. I. P. Pavlov otkriva klasično uvjetovanje kod životinja.
- D. Hipokrat stvara tipologiju ličnosti prema tipu temperamenta.

(1 bod)

3. Koji je od navedenih problema predmet istraživanja socijalne psihologije?

- A. stavovi građana o migrantima
- B. utjecaj boje prostorije na raspoloženje
- C. utjecaj stresa na zapamćivanje sadržaja
- D. povezanost nagrađivanja i zadovoljstva zaposlenika

(1 bod)

4. Neka istraživanja utvrdila su jaku povezanost inteligencije i agresivnosti. Inteligentniji ljudi manje su skloni agresivnomu ponašanju. Koji od navedenih koeficijenata korelacije najbolje iskazuje opisanu povezanost?

- A. 0,00
- B. -0,10
- C. -0,60
- D. +0,75

(1 bod)

5. Koji od navedenih znakova dubine pripada skupini binokularnih znakova?

- A. relativna veličina
- B. paralaksa gibanja
- C. konvergencija očiju
- D. linearna perspektiva

(1 bod)

6. Nika u muzeju vidi staklene bočice i u vodiču čita da su to lakrimariji, posudice u kojima su Rimljani čuvali različite mirise i balzame. U sljedećoj prostoriji odmah uočava iste takve bočice za koje sad zna što su i čemu služe. Koja funkcija percepcije to omogućuje?

- A. kontekst
- B. kamuflaža
- C. rekognicija
- D. konstantnost

(1 bod)

7. Kojom se pojavom kod klasičnoga uvjetovanja može objasniti djetetov strah od svih dječjih sprava na igralištu, a ne samo ljuljačke na kojoj je palo i ozlijedilo se?

- A. gašenjem
- B. diskriminacijom
- C. generalizacijom
- D. spontanim vraćanjem

(1 bod)

8. Gordani je isporučen novi ormarić, no bez uputa o sastavljanju. Nakon što je pažljivo promotrila sve dostavljene dijelove, Gordana je shvatila kako ga montirati. O kojoj je vrsti učenja riječ u navedenom primjeru?

- A. o učenju uvidom
- B. o učenju promatranjem
- C. o klasičnome uvjetovanju
- D. o operantnome uvjetovanju

(1 bod)

Psihologija

---

9. Koja se od navedenih informacija pamti automatski, bez ulaganja napora?

- A. osobni identifikacijski broj (OIB)
- B. notni zapis melodije koju sviramo
- C. mjesto susreta s poznatim sportašem
- D. nazivi kemijskih elemenata periodnoga sustava

(1 bod)

10. Pozorno pročitajte tekst.

Također, pamtim i kako smo se u skloništu koje je moj djed napravio kao zaklon od zračnih napada igrali skrivača. Nekad su se u njemu ljudi doista skrivali, a sad se mi igramo...

Izvor: <https://express.24sata.hr>

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Koja je vrsta pamćenja opisana u tekstu?

- A. senzorno
- B. epizodičko
- C. kratkoročno
- D. proceduralno

(1 bod)

11. Koji dio mozga aktivira simpatički dio živčanoga sustava kod mladića koji na poklon dobiva dugo željene karte za koncert omiljenoga *rock*-sastava?

- A. talamus
- B. hipofiza
- C. hipotalamus
- D. hipokampus

(1 bod)

12. Koja se od navedenih tvrdnja odnosi na intrinzičnu motivaciju?

- A. Posjećujem baku jer mi uvijek daje novac.
- B. Poklanjam cvijeće prijateljicama jer me to čini sretnom.
- C. Radim usluge drugima kako bi oni meni jednom pomogli.
- D. Volontiram u udruzi jer dobivam bonove za ručak u restoranu.

(1 bod)

13. Koji od navedenih stresora pripada traumatskim stresorima?

- A.** otkaz na poslu
- B.** oružana pljačka
- C.** pad školske godine
- D.** prekid dugogodišnje veze

(1 bod)

14. Franko se želi tetovirati, ali ne smije zbog zabrane roditelja. Koja od navedenih tvrdnja opisuje mladićev obrambeni mehanizam racionalizacije?

- A.** Odlučuje promijeniti boju kose.
- B.** Na roditeljsku zabranu reagira bijesnim lupanjem vrata i plakanjem.
- C.** Govori da je tako bolje jer ljudi s tetovažama ionako izgledaju smiješno.
- D.** Ne odustaje moliti roditelje da mu dopuste unatoč njihovom čvrstom stavu.

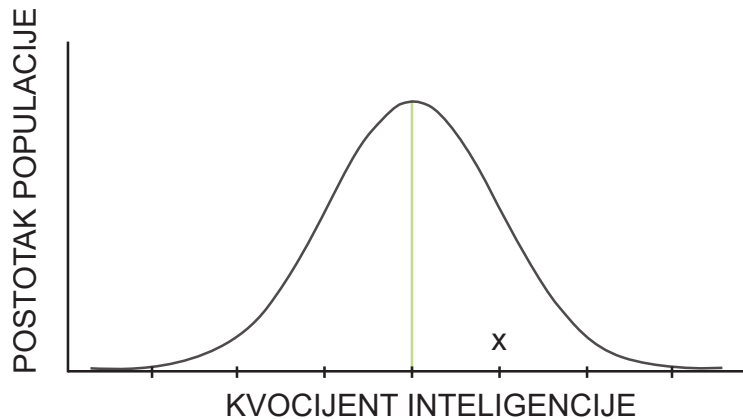
(1 bod)

15. Koji je sukob motiva doživljavao engleski kralj Edward VIII. u trenutku kad je morao odabrati između željenoga statusa kralja i braka s Wallis Simpson, ženom koju je volio?

- A.** višestrukoga odbijanja
- B.** višestrukoga privlačenja
- C.** istovremenoga privlačenja i odbijanja
- D.** istovremenoga višestrukog privlačenja i odbijanja

(1 bod)

16. Pozorno promotrite grafički prikaz.

Koliki kvocijent inteligencije ima osoba čiji je rezultat označen znakom X na grafičkome prikazu?

- A. 75
- B. 95
- C. 115
- D. 130

(1 bod)

17. Kako bi se prema biheviorističkome pristupu ličnosti moglo objasniti ljubazno ponašanje učenika prema nastavniku?

- A. Kod učenika se podudaraju idealno i realno ja.
- B. Učenik ima visok položaj na dimenziji ugodnosti.
- C. Učenik ima razvijen superego i ponosi se sobom.
- D. Učenik je bio potkrijepljen za takvo ponašanje u prošlosti.

(1 bod)

18. Koji simptom pokazuje psihotična osoba koja je uvjerena da joj je netko na glavu usadio tuđu kosu?

- A. maniju
- B. deluziju
- C. opsesiju
- D. kompulziju

(1 bod)

19. Pozorno pročitate tekst.

Zašto je trava zelena? Zato što je to moja najmilija boja.

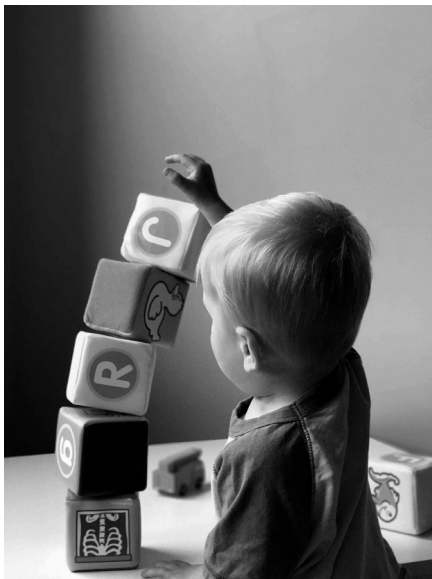
Izvor: Rathus, S., *Temelji psihologije*

Koje obilježje mišljenja prema Piagetu ilustrira navedeni primjer?

- A. animizam
- B. konzervaciju
- C. egocentrizam
- D. stalnost objekata

(1 bod)

20. Pozorno promotrite sliku.

Izvor: <https://unsplash.com>

Koja je vrsta igre prikazana na slici?

- A. paralelna igra
- B. simbolička igra
- C. igra ovladavanja
- D. igra prema pravilima

(1 bod)

Psihologija

---

21. Dijete oponaša svoje roditelje koji za vrijeme ručka pregledavaju obavijesti na mobitelu. Koji je oblik učenja opisan u navedenome primjeru?

A. socijalno učenje
B. kognitivno učenje
C. klasično uvjetovanje
D. operantno uvjetovanje

(1 bod)

22. Pozorno pročitajte tekst.

Car tako krene u procesiju. Skupio se cijeli grad da vidi cara i njegovo novo odijelo. (...) ali nitko se nije ni usudio reći da vide golog cara. Ljudi nisu htjeli priznati da su glupi, pa su se svi pretvarali da se dive caru i njegovom novom ruhu.

Izvor: www.bajke.hr

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Kojim se socijalnim utjecajem može objasniti ponašanje ljudi opisano u tekstu?

A. konformizmom
B. utjecajem manjine
C. socijalnom ulogom
D. difuzijom odgovornosti

(1 bod)

23. Koji od navedenih primjera predstavlja neverbalnu komunikaciju?

A. Zakolutao je očima.
B. Pomislio je na ljeto.
C. Srce mu je ubrzano lupalo.
D. Toplina mu je prostrujala tijelom.

(1 bod)

24. Kada je čula da je Ivo dobio otkaz na poslu, Tina je komentirala da je sigurno bio lijen i površan radnik, a potpuno je zanemarila činjenicu da se proizvodnja u njegovu odjelu postupno gasi. Kako se naziva opisana tendencija prenamaglašavanja unutarnjih uzroka otkaza, a zanemarivanje vanjskih?

- A. osobna jednakost
- B. pogreška prvoga dojma
- C. implicitna teorija ličnosti
- D. osnovna atribucijska pogreška

(1 bod)

25. Psiholog N. Triplett primijetio je da biciklisti brže voze bicikl ako su u utrci s drugim biciklistima, nego kada im se mjeri vrijeme u pojedinačnoj vožnji. Kako se naziva vrsta socijalnoga utjecaja kojom se može objasniti ova pojava?

- A. deindividuacija
- B. socijalna inhibicija
- C. socijalna facilitacija
- D. difuzija odgovornosti

(1 bod)

26. Koji će od navedenih primjera biti najučinkovitiji u mijenjanju predrasuda jedne skupine djece prema drugoj skupini u razredu?

- A. razrednica ističe vrline skupine prema kojoj postoje predrasude
- B. psiholog učenike podučava o štetnosti i nepravdnosti predrasuda
- C. nastavnik organizira debatu kako bi se vidjelo koja će skupina biti uspješnija
- D. učenici zajednički rade na projektu s kojim će sudjelovati na državnome natjecanju

(1 bod)

27. Lovro smatra da su ljudi koji slušaju hip hop glazbu zanimljivi i duhoviti. Koji pojam iz socijalne psihologije ilustrira navedeni primjer?

- A. verbalnu komunikaciju
- B. selektivnost percepcije
- C. implicitnu teoriju ličnosti
- D. neverbalnu komunikaciju

(1 bod)

II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite kratkim odgovorom (riječju ili jednostavnom rečenicom).
Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.
Točan odgovor donosi jedan bod.

28. U jednome istraživanju psiholog L. Festinger pridružio se kultu čiji su članovi vjerovali da se bliži kraj svijeta. Živio je s njima mjesecima kako bi potajno proučavao njihovo ponašanje i bilježio ga. Kojom se istraživačkom metodom koristio Festinger?

(1 bod)

29. Kako se naziva perceptivna pojava koja omogućuje konobaru da se usmjeri na glas gosta koji naručuje jelo unatoč buci u restoranu?

(1 bod)

30. Pozorno pročitajte tekst.

A kada bi Luka imao loptu, pretvarao bi se u smirenog maestra sredine terena. Zaobilazio je sve zapreke, dodavao lopte lijevo i desno, duge i kratke. Bio je najelegantniji igrač na terenu i nije izgubio loptu niti jedan jedini put.

Izvor: Oldfield, M. i T., *Moj nogometni heroj – Luka Modrić*

Koja vrsta dugoročnoga pamćenja Luki Modriću omogućuje virtuoznost u igri opisanoj u tekstu?

(1 bod)

31. A. Maslow je rekao: *Glazbenik mora stvarati glazbu, slikar mora slikati, pjesnik mora pisati kako bi pronašao mir. Ono što čovjek može biti, on mora biti.*

Izvor: www.istrazime.com

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Koja je vrsta potreba prema Maslowljevoj hijerarhiji motiva opisana u navedenoj rečenici?

(1 bod)

32. Koja je komponenta u nastanku emocionalne reakcije opisana u izjavi: „Problemi se mogu doživjeti kao nova prilika, a ne kao stres”?

(1 bod)

33. Kako se naziva postupak u konstruiranju testa inteligencije koji omogućuje da se usporedi i iskaže pojedinačni stupanj inteligencije neke osobe?

(1 bod)

34. Kako bi se ugodnije osjećao i češće družio, psihoterapeut pomaže mladiću promijeniti uvjerenje da će u društvu reći nešto neprimjereno i da će ga vršnjaci odbaciti. Koja je vrsta psihoterapije opisana u navedenom primjeru?

(1 bod)

35. Kako se naziva obilježje mišljenja adolescenata zbog kojega djevojka misli da ju nitko ne razumije i da nitko kao ona nije tako teško doživio svađu s prijateljicom?

(1 bod)

Psihologija

---

36. Pozorno pročitajte tekst.

Svatko se može naljutiti – to je lako. Ali, naljutiti se na pravu osobu, u pravoj mjeri, u pravo vrijeme, zbog valjanog razloga i na pravi način – to nije lako.

S kojom se vrstom inteligencije može povezati navedena izreka koja se pripisuje Aristotelu?

(1 bod)

37. Kako se u socijalnoj psihologiji naziva generalizirano mišljenje da su svi Englezi hladni i uštogljeni?

(1 bod)

38. Dvije su grupe učenika jednakih sposobnosti rješavale isti zadatak. Jednoj je grupi rečeno da će im za rješavanje trebati dosta vremena, ali da su potrebna samo osnovna matematička znanja. To je bio točan opis zadatka. Drugoj je grupi rečeno da je zadatak zahtjevan i da je preuzet s natjecanja iz Matematike. Druga je grupa bila manje uspješna u rješavanju. Kojom se pojavom iz socijalne psihologije može objasniti ovakav učinak upute?

(1 bod)

39. Studentica slikarstva obožava umjetnički pravac impresionizam. Divi se ljepoti i uživa u bojama impresionističkih slika. Koja je komponenta stava o impresionizmu opisana u navedenom primjeru?

(1 bod)

III. Zadatci produženoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak i koristeći se polaznim sadržajem.

Odgovor upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan, dva ili tri boda.

40. Pozorno pročitajte tekst.

Neka istraživanja pokazuju da odmori u obliku rekreativnih putovanja dovode do rasta kognitivne fleksibilnosti, važne kognitivne karakteristike koja ljudima pomaže u izvršavanju složenih zadataka, multitaskingu i pronalaženju novih, prilagodljivih rješenja za promjenjive zahtjeve na poslu.

Izvor: <https://www.kakosi.hr>

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Imenujte tri različite metode istraživanja i za svaku opišite kako bi ih organizacijski psiholog mogao primijeniti u svojoj radnoj organizaciji da bi provjerio rezultate istraživanja iz teksta.

(3 boda)

Psihologija

41. Pozorno promotrite sliku.

Imenujte tri geštaltistička načela perceptivne organizacije koja se mogu uočiti na slici i objasnite ih na temelju primjera sa slike.

[illegible]

(3 boda)

Psihologija

43. Pozorno pročítajte tekst.

Tajlandski beskućnik Woralop (44) posjedovao je svega 2 kune prije nego li je naišao na novčanik u kojem se nalazilo 3860,00 kuna. Izgubljeni novčanik prijavio je policiji i vratio ga sa svim dokumentima i novcem u njemu, kako piše Metro.

Izvor: <https://www.moj-posao.net>

Napomena: Podatci o izvoru polaznog sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Objasnite ponašanje opisano u tekstu iz perspektive psihoanalitičkoga, socijalno-kognitivnoga te osobinskoga pristupa ličnosti.

[illegible]

(3 boda)

44. Objasnite što je svrha persuazije ili uvjeravanja. Navedite dva elementa (načina) uvjeravanja koja se mogu koristiti prilikom oblikovanja reklamne poruke za neko turističko odredište i svaki objasnite na primjeru.

[illegible]

(3 boda)

Prazna stranica